

การปรับตัวของนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19):
กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านคำสมอ (ศรีศึกษา) อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

ADAPTATION OF STUDENTS IN COVID-19 PANDEMIC: A CASE STUDY OF
BAN KUMSAMAOR SCHOOL (SRI SUEKSA), KHUEANG NAI DISTRICT,
UBON RATCHATHANI

ภาณุพงศ์ ธงศรี*
Panoopong Thongsee *

*โรงเรียนบ้านคำสมอ (ศรีศึกษา)
Ban Kham Samo School (Sri Sueksa)
E-mail: Pisan816@gmail.com

Received : March 3, 2022

Revised : June 16, 2022

Accepted : June 30, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวของนักเรียนโรงเรียนบ้านคำสมอ (ศรีศึกษา) อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ประชากร คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 โรงเรียนบ้านคำสมอ (ศรีศึกษา) อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 34 คน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ของโรงเรียนบ้านคำสมอ (ศรีศึกษา) อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เรื่อง การปรับตัวของนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) จำแนกเป็น 4 ด้านประกอบด้วย ด้านการเรียน ด้านสังคม ด้านอารมณ์ และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนรวม 20 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่าการปรับตัวของนักเรียนโรงเรียนบ้านคำสมอ (ศรีศึกษา) อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปรับตัวอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยอันดับหนึ่ง คือ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน รองลงมา คือ ด้านสังคม ด้านการเรียนและด้านอารมณ์ ตามลำดับ

คำสำคัญ

การปรับตัว นักเรียน สถานการณ์การแพร่ระบาด ไวรัสโคโรนา 2019

ABSTRACT

The objectives of this research were to study the adaptation of students in the COVID-19 pandemic at Ban Kumsamaor School, Khueang Nai District, Ubon Ratchathani province. The research sample was Pratomsuksa 1 – 6 students who were studying in the second semester of the academic year 2021 at Ban Kumsamaor School, a total of 34 people, obtained by using the method of Taro Yamane. The research instrument was a questionnaire. Data were analyzed by arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The results of this research were as follows. The adaptation of students at Ban Kam Samo School (Sri Sueksa), Khueang Nai District Ubon Ratchathani Province overall, was at a high level. When considering each aspect, it was found that there was a high level of adjustment in all aspects. The first place was the participation in school activities, followed by the social. Aspect and the learning aspect, and emotional aspects, respectively.

KEYWORDS

Adaptation; Coronavirus Disease 2019 (COVID-19); Epidemic situation

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

งานโรคติดต่ออุบัติใหม่ กลุ่มพัฒนวิชาการโรคติดต่อ (2564) อธิบายการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ได้เริ่มต้นขึ้นในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2562 โดยพบครั้งแรกในนครอู่ฮั่น เมืองหลวงของมณฑลหูเป่ย์ สาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นเมืองที่มีประชากรมากที่สุดในภาคกลางของประเทศจีนกว่า 15 ล้านคน วันที่ 30 ธันวาคม 2562 สำนักงานสาธารณสุขเมืองอู่ฮั่น มณฑลหูเป่ย์ ได้ออกประกาศเป็นทางการพบโรคปอดอักเสบไม่ทราบสาเหตุ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับตลาดอาหารทะเลที่เมืองอู่ฮั่น โดยสาเหตุที่เป็นไปได้มากที่สุดในการติดต่อสู่คน คือการสัมผัสกับเนื้อสัตว์ประเภทต่าง ๆ ที่วางขายในตลาด และเนื่องจากเมืองอู่ฮั่นเป็นเมืองใหญ่ที่มีประชาชนอยู่หนาแน่น จึงทำให้การระบาดแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็วมีผู้ป่วยหนักและผู้เสียชีวิตจำนวนมาก หลังจากพบการระบาดของเชื้อไวรัสสายพันธุ์ ใหม่ในเมืองอู่ฮั่น ประเทศจีนและองค์การอนามัยโลก ได้ออกมาระบุว่า ไวรัสชนิดดังกล่าว คือ SARS-CoV-2 เรียกว่า COVID-19 (ย่อมาจาก CO แทน corona, M แทน virus, D แทน disease และ 19 แทน 2019)ตามการประกาศ ชื่ออย่างเป็นทางการที่ใช้เรียกโรคทางเดินหายใจที่เกิดจากไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่ 2019 ขององค์การอนามัยโลกและพบการแพร่เชื้อจากคนสู่คนผ่านละอองฝอยขนาดเล็ก (aerosol) องค์การอนามัยโลก (WHO) ได้ประกาศให้การระบาดนี้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ (Public Health Emergency of International Concern – PHEIC) ในวันที่ 30 มกราคม 2563 ต่อมาได้พบผู้ป่วยยืนยันในหลายประเทศทั่วโลก ขณะที่ในประเทศไทย ได้มีการแบ่งพื้นที่สถานการณ์แบ่งออกเป็น 4 ระดับประกอบด้วย 1) พื้นที่ควบคุมสูงสุด เป็นพื้นที่ที่มีผู้ติดเชื้อจำนวนมากและมีมากกว่า 1 พื้นที่ 2) พื้นที่ควบคุม เป็นพื้นที่ที่ติดกับพื้นที่ควบคุมสูงสุด หรือพื้นที่ที่มีผู้ติดเชื้อเกินกว่า 10 ราย และมีแนวโน้มผู้ติดเชื้อเพิ่มขึ้น 3) พื้นที่เฝ้าระวังสูง เป็นพื้นที่ที่มีผู้ติดเชื้อไม่เกิน 10 ราย แต่มีแนวโน้มสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ 4) พื้นที่เฝ้าระวัง เป็นพื้นที่ที่ไม่มีผู้ติดเชื้อ และยังไม่มีการบ่งชี้ว่าจะมีผู้ติดเชื้อ

ขณะที่ในด้านการจัดการศึกษาของประเทศไทย กระทรวงศึกษาธิการ (2564) ได้ออกแนวปฏิบัติการเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียน ประกอบด้วย 1) การประเมินความพร้อมก่อนเปิดเรียนผ่านกรอบการประเมิน Thai Stop Covid Plus 2) การเตรียมการก่อนเปิดภาคเรียน โดยยึดประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องหลักเกณฑ์การเปิดโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาตามข้อกำหนดตามความในมาตรา 9 แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 32) ลงวันที่ 20 กันยายน 2564 กำหนดมาตรการ Sandbox : Safety Zone in School เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้ในการปฏิบัติ ส่วนแนวปฏิบัติระหว่างเปิดภาคเรียน ประกอบด้วย 1) กรณีเปิดเรียนได้ตามปกติ (Onsite) สถานศึกษาต้องปฏิบัติตาม 7 มาตรการเข้มงวด 2) กรณีโรงเรียนไม่สามารถเปิดเรียนได้ตามปกติได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสถานศึกษาสามารถเลือกรูปแบบการเรียนการสอนทางไกล (Distance Learning) โดยพิจารณารูปแบบให้มีความเหมาะสม และความพร้อมของสถานศึกษา ประกอบด้วย การเรียนผ่านโทรทัศน์ (On Air) การเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) การเรียนผ่านหนังสือ เอกสารและใบงาน (ON Hand) และการจัดการเรียนการสอนแบบ (ON Demand)

ในงานวิจัยของ เก็กนก เอื้องวงศ์ (2563) ซึ่งได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 พบว่า ผลกระทบทางบวกต่อผู้เรียนได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 พบว่า 1) นักเรียนมีเวลาอยู่กับครอบครัวมากขึ้น 2) นักเรียนมีความกระตือรือร้นและ มีความรับผิดชอบต่อการเรียนมากขึ้น 3) นักเรียนมีโอกาสได้พัฒนาการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยี 4) นักเรียน มีพฤติกรรมไม่เรียนรู้มากขึ้น 5) นักเรียนเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้จากออนไลน์และแหล่งเรียนรู้อื่น ๆ มากขึ้น 6) นักเรียนสามารถลดเวลา ความเสี่ยง และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปโรงเรียน 7) นักเรียนมีความสงบและมีสมาธิในการเรียนมากขึ้น และ 8) การเรียนออนไลน์ หรือผ่านทีวีสามารถลดค่าใช้จ่ายได้ในการเดินทางและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ และผลกระทบทางบวกต่อผู้ปกครอง ส่วนผลกระทบทางลบต่อผู้เรียนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 โดยเกิดผลกระทบด้านคุณภาพชีวิต ซึ่งส่วนใหญ่มักเกิดผลกระทบต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต พบว่า 1) นักเรียนต้องปรับเวลา สถานที่และวิธีการเรียนใหม่ 2) นักเรียนมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับผลการเรียน 3) นักเรียนได้รับการฝึกทักษะการปฏิบัติตนน้อยลงและไม่สามารถทำกิจกรรมการเรียนร่วมกับเพื่อน และเสียโอกาสในการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ภายนอกและการเรียนจากการปฏิบัติจริง 4) นักเรียน และผู้ปกครองต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเตรียมจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ เทคโนโลยี และอินเทอร์เน็ต เพื่อการเรียนรู้ 5) การเรียนออนไลน์ ทำให้นักเรียนขาดความกระตือรือร้นขาดความรับผิดชอบ และมีความกังวลต่อผลการเรียน และ 6) นักเรียนเหนื่อยล้า เนื่องจากต้องมีการเรียนชดเชยเวลาที่ขาดหายไป งานวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การปรับตัว (adaptation) ของนักเรียนจึงเป็นประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนรูปแบบการสอนไปมา สลับกัน อีกทั้งผู้เรียนยังต้องเผชิญกับภาวะการแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 ต้องเรียนรู้ที่จะต้องปรับตัว โดยเฉพาะในด้านของการเรียน สังคมและครอบครัวเพื่อให้ตนเองได้รับผลกระทบจากภาวะการแพร่ระบาดไวรัสโคโรนา 2019 น้อยที่สุด

แนวคิดเบญญาพัชร วันทอง (2563) กล่าวว่า การปรับตัว เป็นผลของความพยายามของบุคคลที่พยายามปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตน ไม่ว่าปัญหานั้นจะเป็นปัญหาด้านบุคลิกภาพ ด้านความต้องการหรือด้านอารมณ์ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่บุคคลนั้นอยู่ โดยเป็นการที่บุคคลสามารถปรับตัวให้เข้ากับตนเองและโลกภายนอกได้อย่างดี ความพึงพอใจ ความแจ่มใสอย่างสูงสุดมีพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสภาพสังคม มีความสามารถที่จะเผชิญและยอมรับความจริงของชีวิต พร้อมทั้งปรับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ตน และพยายามปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและความต้องการของตนเอง จนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุขปราศจากความคับข้องใจ

ขณะที่ในมุมมองของ ลักขณา สรวิวัฒน์ (2561) อธิบายว่า ทุกคนนอกจากมีความต้องการอันเกิดจากแรงผลักดันในตนเองแล้วยังมีความต้องการอันเกิดจากสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ทางสังคมที่ตนอาศัยอยู่ เช่น มีความสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมและสังคมนับตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน สังคม และชุมชน โดยมีวัฒนธรรมประเพณีเป็นปัจจัยกำหนดแนวทางการประพฤติปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์ที่วางไว้ เพื่อไม่ให้ขัดแย้งกันแต่เป็นหนึ่งเดียวกัน เพื่อความสงบและประโยชน์สุขทั้งส่วนตัวและส่วนรวม

จากสภาพปัญหาที่มีการศึกษาวิจัยในประเด็นของการปรับตัว ของนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ดังที่เมธาสิทธิ์ ธัญรัตนศรีสกุล (2564) ได้ทำวิจัย เรื่อง การปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชินีบูรณะ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านสังคมอยู่ในอันดับหนึ่ง รองลงมาได้แก่ ด้านอารมณ์ ด้านการเรียนรู้ และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม ตามลำดับ ส่วนกรณีการ แสสนสุภา (2563) ที่ได้ศึกษา การปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด-19 พบว่า นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหงมีการปรับตัวในสถานการณ์โควิด-19 โดยรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.41 อยู่ในระดับมากและเมื่อเปรียบเทียบเพศ พบว่า เพศชายและหญิงมีการปรับตัวในสถานการณ์โควิด-19 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยของเมธาสิทธิ์ ธัญรัตนศรีสกุล (2564) เป็นการศึกษาผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาที่ชี้ให้เห็นถึงการปรับตัวของวัยรุ่นตอนปลาย (17 - 19 ปี) และงานวิจัยของกรณีการ แสสนสุภา (2563) ชี้ให้เห็นถึงการปรับตัวของวัยรุ่นผู้ใหญ่ในระดับอุดมศึกษา ขณะที่งานวิจัยที่มีการศึกษาเกี่ยวกับการปรับตัวของนักเรียนในระดับประถมศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ยังไม่มีผู้ศึกษาในบริบทของการจัดการศึกษาในประเทศไทย

จากเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนโรงเรียนบ้านคำสมอ (ศรีศึกษา) จึงมีความสนใจที่จะศึกษา เรื่อง การปรับตัวของนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19): กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านคำสมอ (ศรีศึกษา) อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อศึกษาการปรับตัวของนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น รวมถึงการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสถานการณ์พิเศษหรือสถานการณ์วิกฤติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

นักเรียนโรงเรียนบ้านคำสมอ (ศรีศึกษา) อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานีมีการปรับตัวอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาระดับการปรับตัวของนักเรียนโรงเรียนบ้านคำสมอ (ศรีศึกษา) อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร เป็นประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 โรงเรียนบ้านคำสมอ (ศรีศึกษา) อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 6 ห้อง รวม 34 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เรื่อง การปรับตัวของนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 3 ระดับ เพื่อให้เหมาะสมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น และนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย โดยได้กำหนดระดับคะแนนดังนี้

ระดับคะแนน 3 หมายถึง มีการปรับตัวในระดับมาก

ระดับคะแนน 2 หมายถึง มีการปรับตัวในระดับปานกลาง

ระดับคะแนน 1 หมายถึง มีการปรับตัวในระดับน้อย

โดยแบบสอบถามจำแนก ออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียนรู้ ด้านสังคม ด้านอารมณ์ และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน โดยมีนิยามในแต่ละด้าน ดังนี้

1) ด้านการเรียนรู้ หมายถึง การปรับตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการได้รับความรู้ พฤติกรรมทักษะโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ของโรงเรียน ทำให้เกิดประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม หมายถึงทั้งประสบการณ์ทางตรงและประสบการณ์ทางอ้อม

2) ด้านสังคม หมายถึง การปรับตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับระบบของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนที่เชื่อมโยงให้เกิดกลุ่มสังคมที่มีรูปแบบต่าง กันตามระบบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่จะทำให้สังคมเป็นระเบียบ

3) ด้านอารมณ์ หมายถึง การปรับตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการรู้สึกและแสดงความรู้สึก เช่น พอใจ ไม่พอใจ รัก ชอบ โกรธ กลียุติ กลัว และเป็นสุข ความสามารถในการแยกแยะความรู้สึก ความลึกซึ้งและการควบคุมการแสดงออกของอารมณ์อย่างเหมาะสมเมื่อเผชิญหน้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการสร้างความรู้สึกที่ดี และนับถือตัวเอง

4) ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน หมายถึง การปรับตัวของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับการให้ความสำคัญของการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนที่จัดงานภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ก่อให้เกิดประสบการณ์ใหม่ในการเรียนรู้

3. ขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม และแนวทางในการสร้างแบบสอบถามการปรับตัวของนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)

2. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามแนวคิดที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้เนื้อหาที่ครอบคลุม ประเด็นคำถามทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วยด้านการเรียนรู้ ด้านสังคม ด้านอารมณ์ และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ด้านละ 10 ข้อรวม 40 ข้อ ใช้จริงด้านละ 5 ข้อ รวม 20 ข้อ

3. นำแบบสอบถามจำนวน 40 ข้อ หาคุณภาพด้านความตรง (Validity) ด้านความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยมีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ซึ่งพบว่ามีค่า IOC เท่ากับ 1.00 จำนวน 36 ข้อ แปลผล ใช้ได้ มีค่าเท่ากับ 0.50 จำนวน 3 ข้อ แปลผล ใช้ได้ และเท่ากับ 0 จำนวน 1 ข้อ ซึ่งไม่สามารถใช้ได้

4. ปรับปรุงแบบสอบถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่แปลผลมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 จำนวน 36 ข้อ โดยเลือกมาด้านละ 5 ข้อ รวม 20 ข้อ เพื่อไม่ให้แบบสอบถามมีความยาวมากเกินไปสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น

5. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ จำนวน 20 ข้อ แล้วนำไปใช้กับกลุ่มประชากร

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยจัดพิมพ์เอกสาร จากนั้นจัดนักเรียนเข้าห้องประชุมโรงเรียน โดยเว้นระยะห่างอย่างน้อย 2 เมตร แล้วแจกแบบสอบถาม ในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2565 ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานความยินยอมของนักเรียน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ระดับการปรับตัวของนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ประเด็นคำถามทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการเรียนด้านสังคม ด้านอารมณ์ และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ด้านละ 5 ข้อ รวม 20 ข้อ โดยมีเกณฑ์การแปลผล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.00 หมายถึง มีการปรับตัวในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีการปรับตัวในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 3.00 หมายถึง มีการปรับตัวในระดับน้อย

2) วิเคราะห์ลักษณะเพิ่มเติมการปรับตัวของนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยการวิเคราะห์เนื้อหา แล้วพรรณนาสรุปเป็นความเรียง

ผลการศึกษา

การศึกษา เรื่อง การปรับตัวของนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19): กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านคำสมอ (ศรีศึกษา) อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อศึกษาการปรับตัวของนักเรียนโรงเรียนบ้านคำสมอ (ศรีศึกษา) อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับการปรับตัวของนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19): กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านคำสมอ (ศรีศึกษา) อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี

ลำดับที่	การปรับตัว	$\bar{x}$	S.D.	ระดับการปรับตัว
1	ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน	2.71	0.93	มาก
2	ด้านสังคม	2.60	1.09	มาก
3	ด้านการเรียน	2.46	1.18	มาก
4	ด้านอารมณ์	2.35	1.34	มาก
ภาพรวม		2.53		มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า นักเรียนโรงเรียนบ้านคำสมอ (ศรีศึกษา) อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี มีระดับการปรับตัวของนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 2.53$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปรับตัวอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยอันดับหนึ่ง คือ ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ($\bar{x} = 2.53$, S.D. = 4.54) รองลงมา คือ ด้านสังคม ($\bar{x} = 2.60$, S.D. = 1.09) ด้านการเรียน ($\bar{x} = 2.46$, S.D. = 1.18) และด้านอารมณ์ ($\bar{x} = 2.35$, S.D. = 1.34) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง การปรับตัวของนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19): กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านคำสมอ (ศรีศึกษา) อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อศึกษาการปรับตัวของนักเรียนโรงเรียนบ้านคำสมอ (ศรีศึกษา) อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า นักเรียนโรงเรียนบ้านคำสมอ (ศรีศึกษา) อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี มีระดับการปรับตัวของนักเรียนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) อยู่ในระดับมาก เนื่องด้วยโรงเรียนบ้านคำสมอ (ศรีศึกษา) อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี มีการประสานงานกับชุมชนบ้านคำสมออยู่เสมอ โดยชุมชนมีส่วนช่วยในการสอดส่องดูแลสมาชิกในชุมชน ให้การช่วยเหลือครอบครัวที่ได้รับผลกระทบสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส

โคโรนา 2019 (COVID-19) โดยเฉพาะชุมชนบ้านคำสมอเป็นหมู่บ้านที่สมาชิกของสังคมยังมีความสัมพันธ์แบบเครือญาติทำให้ยังสามารถรักษาแบบแผนการดำรงชีวิตที่ไม่ต่างไปจากเดิมได้

พร้อมทั้งมีการพูดคุยชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในพื้นที่โดยรอบ โดยคณะครูมีการปรับรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนส่งผลให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนทั้งผ่านช่องทางออนไลน์และช่องทางปกติ

พร้อมทั้งกระบวนการเรียนการสอนมีการติดต่อสื่อสารกันอย่างสม่ำเสมอ จุดแข็ง คือ ความเป็นชุมชนชนบท ทำให้นักเรียนได้อยู่กับครอบครัวในพื้นที่สวน พื้นที่นาของตน อย่างไม่ต้องกังวลการติดเชื้อของโรคนักทำให้ด้านสังคมอยู่ในระดับมาก ในส่วนของด้านการเรียน นักเรียนในแต่ละระดับชั้นได้เรียนรู้ตามรูปแบบที่เหมาะสมทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้สะดวกสบาย อย่างไรก็ตาม การต้องคอยระวังในส่วนของการเว้นระยะห่างทางสังคม การใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลา ทำให้นักเรียนมีความกังวลอยู่บ้าง แต่ข้อดีของการอยู่ในพื้นที่ห่างจากที่ประชุมชนมีส่วนทำให้การปรับตัวด้านอารมณ์อยู่ในระดับมาก นักเรียนยังได้ระบุว่าการปรับตัวเพิ่มเติมของนักเรียนในสถานการณ์ การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) นักเรียนและครอบครัวปรับตัวโดยการแยกครอบครัวออกจากชุมชน เพื่อเป็นการเว้นระยะห่างทางสังคมและหลีกเลี่ยงการอยู่ในที่ประชุมชน ทำให้หลายครอบครัวเลือกอยู่ในพื้นที่สวนของตนเองจนสถานการณ์การแพร่ระบาดดีขึ้น

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ เมธาสิทธิ์ ธัญรัตน์ศรีสกุล (2564) ได้ทำวิจัย เรื่อง การปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชินีบูรณะ พบว่า ในด้านการเรียน นักเรียนเข้าใจ ยอมรับ และเต็มใจที่จะปรับตัวต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่โรงเรียนจัดขึ้น พยายามจัดหาอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีและสิ่งสนับสนุนที่เอื้อต่อการเข้าเรียนออนไลน์แต่อย่างไรก็ตามในด้านอุปกรณ์ส่วนมากไม่ได้ต้องจัดหาใหม่ ส่วนด้านสังคม นักเรียนรับรู้มาตรการต่าง ๆ ที่ทางกระทรวงสาธารณสุขประกาศใช้เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และปฏิบัติตามมาโดยตลอด เมื่อมาที่โรงเรียนซึ่งใช้มาตรการเดียวกันจึงสามารถปรับตัวได้โดยไม่รู้สึกรู้ว่าเป็นอุปสรรคต่อการมาโรงเรียน แต่อย่างไรก็ตาม ภายใต้วิธีการเรียนแบบผสมผสานที่ต้องมีการสลับกลุ่มมาเรียนที่โรงเรียน ด้านอารมณ์นักเรียนเข้าใจความยากลำบากทั้งของครูที่ต้องทำการสอนและโฮมรูมทั้งแบบออนไลน์และออนไลน์ เข้าใจเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่มีข้อจำกัดในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่อยู่อาศัยซึ่งเป็นพื้นที่สีแดงหรือพื้นที่เสี่ยง หรือการที่ครอบครัวของเพื่อนนักเรียนได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจจึงแสดงออกด้วยความเห็นอกเห็นใจและช่วยเหลือกันในการเรียนทั้งแบบออนไลน์และออนไลน์ทำให้สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เป็นอย่างดี และด้านการเข้าร่วมกิจกรรม นักเรียนเห็นว่ากิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นสามารถเข้าร่วมได้แต่ต้องรักษาระยะห่างเพื่อความปลอดภัยทั้งของตนเองและผู้อื่น และเห็นว่าเป็นโอกาสดีที่จะได้เรียนรู้การเข้าร่วมกิจกรรมในวิถีใหม่

พร้อมกันนั้น การปรับตัวอยู่ในระดับมากทุกด้าน เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ปรับตัวของผู้เรียน โดยมีชุมชนเป็นพลังในการขับเคลื่อนที่จะไปสู่การมีชีวิตที่ดีร่วมกัน ผสานความร่วมมือกับโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประภัสสร ธารวงศ์ และอนันต์ แก้วตาดี (2564) ได้ศึกษา ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการอบรมเลี้ยงดู (PAR) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 (S.D. = 0.64) รองลงมา คือ ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (SEN) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 (S.D. = 0.57) และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านมโนภาพแห่งตน (SEL) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 (S.D. = 0.54) โดยปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงสูงสุด คือ ปัจจัยมโนภาพแห่งตน ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

ดั่งที่งานวิจัยของ Ratna Setyowati Putri (2020) ได้ศึกษา ผลกระทบของการระบาดของ COVID-19 ต่อการเรียนรู้ที่บ้านทางออนไลน์: การศึกษาเชิงสำรวจของโรงเรียนประถมศึกษาในอินโดนีเซีย ผลการวิจัยชี้ว่า นักเรียน ครู และผู้ปกครอง ได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้ออนไลน์ ความท้าทายที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน คือการสื่อสารที่จำกัด และการเข้าถึงในกลุ่มนักเรียนความท้าทายที่สูงขึ้นสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการในด้านการศึกษาพิเศษและเวลาหน้าจอที่ยาวนานขึ้น ผู้ปกครองเห็นว่าปัญหาเกี่ยวข้องกับการขาดวินัยการเรียนรู้ที่บ้านใช้เวลามากขึ้นในการช่วยเหลือการเรียนรู้ของเด็ก ๆ ที่บ้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับเด็กที่อายุต่ำกว่าชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนประถมศึกษาการขาดทักษะเทคโนโลยีและเสียค่าอินเทอร์เน็ตที่สูงขึ้น ครูระบุความท้าทายและข้อจำกัดเพิ่มเติมรวมถึงข้อจำกัดบางประการในการเลือก ส่วนวิธีการสอนปกติที่ใช้บังคับในชั้นเรียนแบบตัวต่อตัวปกติครอบคลุมเนื้อหาหลักสูตรน้อยลงขาดทักษะเทคโนโลยีที่เป็นอุปสรรคต่อศักยภาพของการเรียนรู้ออนไลน์การขาดทรัพยากรอิเล็กทรอนิกส์ในภาษาอินโดนีเซียส่งผลให้ต้องใช้เวลามากขึ้นในการพัฒนาเนื้อหาอิเล็กทรอนิกส์เวลาหน้าจอที่ยาวนานขึ้นอันเป็นผลมาจากการสร้าง e-content และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำงานของนักเรียนการสื่อสารที่รุนแรงและใช้เวลานานมากขึ้นกับผู้ปกครอง ความท้าทายในการประสานงานที่ดีขึ้นกับครูเพื่อนร่วมงานอาจารย์ใหญ่และค่าอินเทอร์เน็ตที่สูงขึ้น

ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการศึกษาของ Maria J. A. Dias (2020) ได้ศึกษา เรื่อง ก้าวสู่ความท้าทาย นวัตกรรมครูปฐมวัยปรับตัวเข้ากับยุค COVID-19 โดยมีข้อเสนอว่าครูต้องการการฝึกอบรมอย่างมืออาชีพมากขึ้นเกี่ยวกับทรัพยากรทางเทคโนโลยีที่มีให้สำหรับพวกเขาและนักเรียนในสถาบันของตน หลายคนแสดงความสนใจในการทำให้การเรียนรู้ทางไกลมีพลวัตมากขึ้นและมีครูเป็นศูนย์กลางน้อยลง การใช้ใบงานหลาย ๆ ใบอาจก่อให้เกิดความน่าเบื่อ ครูไม่มีเวลาเตรียมกิจกรรมปลายเปิดที่จะตอบสนองความต้องการด้านพัฒนาการของเด็กได้ดีขึ้น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครอบครัวและการมีส่วนร่วมผ่านเทคโนโลยี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ปัจจัยต่าง ๆ ของแต่ละโรงเรียนล้วนมีบริบทแตกต่างกัน โรงเรียนบ้านคำสมอ (ศรีศึกษา) อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี เป็นโรงเรียนที่อยู่ใกล้ชิดกับชุมชน เป็นชุมชนขนาดเล็ก ในเขตอำเภอ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสัมผัสกับการติดต่อผ่านการรวมกลุ่มค่อนข้างน้อย ปัจจัยทางด้านการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียน ด้านสังคม ด้านการเรียน และด้านอารมณ์ จึงมีส่วนสำคัญในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และบริบทของชุมชน โดยนำผลการวิจัยไปใช้ในการออกแบบกระบวนการเรียนรู้อการบริหารจัดการโรงเรียนและการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งต่อไป ควรทำการศึกษาองค์ประกอบด้านอื่น ๆ เช่น ด้านครอบครัว ด้านชุมชน และด้านสาธารณสุข เป็นต้น โดยนำหลาย ๆ โรงเรียนมาเปรียบเทียบกับ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการพัฒนาระบบ และเข้าใจปัจจัยในเชิงลึกมากยิ่งขึ้น พร้อมกันนั้นอาจทำการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมในการจัดการเรียนการสอน ผ่านการประสานความร่วมมือในระดับเครือข่ายสถานศึกษา เชื่อมโยงถึงระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับจังหวัดต่อไป

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ แสนสุภา. (2563). การปรับตัวของนักศึกษาในสถานการณ์โควิด-19. **วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์**, 6(2), 83-97.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2563). รูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- งานโรคติดต่ออุบัติใหม่ กลุ่มพัฒนาวิชาการโรคติดต่อ. (2564). สถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มาตรการสาธารณสุข และปัญหาอุปสรรคการป้องกันควบคุมโรคในผู้เดินทาง. กรุงเทพฯ: กระทรวงสาธารณสุข.
- เบญญาพัชร วันทอง. (2563). การปรับตัว. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ประภัสสร ธารวงศ์ และอนันต์ แก้วตาดีบ. (2564). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคมในทักษะชีวิตและอาชีพในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย**, 11(2), 25-33.
- เมธาสิทธิ์ อัญรัตน์ศรีสกุล. (2564). การปรับตัวภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนราชินีบูรณะ. **วารสารสังคมศาสตร์วิจัย**, 12(1), 212-228.
- ลักขณา สิริวัฒน์. (2561). ทำไมจึงต้องมีการปรับตัว? **วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 9(3), 7-17.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). แนวทางการเตรียมการเปิดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid-19). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ .
- M. G. Karabudak. (2020). Opinions of 1st Grade Teachers on Distance Education Adaptation Process During the Covid 19 Pandemic Period. **Social Scientific Centered Issues**, 2(2), 72-80.
- Maria J. A. Dias. (2020). Rising to the Challenge: Innovative early childhood teachers adapt to the COVID-19 era. **Childhood Education**, 96(1), 38-45.
- Ratna Setyowati Putri. (2020). Impact of the COVID-19 Pandemic on Online Home Learning: An Explorative Study of Primary Schools in Indonesia. Indonesia: **International Journal of Advanced Science and Technology**, 29(5), 4809-4818.
- Kannikar Sansupa. (2020). The Adjustment of Undergraduate Student in Pandemic COVID-9. **Journal of MCU Humanities Review**, 6(2), 83-97.
- Ketkanok Urwongse. (2020). **A learning management model for students at the basic education level affected by the COVID-19 situation**. Bangkok: Office of the Education Council.
- Emerging infectious disease work Communicable Disease Academic Development Group. (2021). **Coronavirus disease 2019 (COVID-19) situation, public health measures and problems in preventing and controlling diseases in travelers**. Bangkok: Ministry of Public Health.
- Benyapat Wuntong. (2020). **Adaptation**. Phitsanulok: Pibulsongkram Rajabhat University.

- Prapassara Thanawong and Anan Kaewtatip. (2021). Causal Factors Influencing to Life and Occupation Skill Responsibility in the 21st Century of Level 2 Student in Remote Highland Area School of Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 2. **Graduate School Journal Chiang Rai Rajabhat University**, 11(2), 25-33.
- Mathasit Tanyarattanasrisakul. (2021). ADAPTATION UNDER THE CORONAVIRUS DISEASE 2019 EPIDEMIC SITUATION OF MATTHAYOMSUKSA 6 STUDENTS OF RACHINEEBURANA SCHOOL. **JOURNAL FOR SOCIAL SCIENCES RESEARCH**, 12(1), 212-228.
- Lakkhana Sariwat. (2018). Why Is It Necessary to Adjust? **Journal of Educational Administration and Supervisor**, 9(3), 7-17.
- Office of the Basic Education Commission of Ministry of Education. (2021). **Guidelines for preparing for the opening of the second semester of the academic year 2021 under the epidemic situation of Corona 2019 (Covid-19)**. กรุงเทพฯ: Ministry of Education.
- M. G. Karabudak. (2020). Opinions of 1st Grade Teachers on Distance Education Adaptation Process During the Covid 19 Pandemic Period. **Social Scientific Centered Issues**, 2(2), 72-80.
- Maria J. A. Dias. (2020). Rising to the Challenge: Innovative early childhood teachers adapt to the COVID-19 era. **Childhood Education**, 96(1), 38-45.
- Ratna Setyowati Putri. (2020). Impact of the COVID-19 Pandemic on Online Home Learning: An Explorative Study of Primary Schools in Indonesia. Indonesia: **International Journal of Advanced Science and Technology**, 29(5), 4809-4818.
- Wilawan Euawongkul. (2017). **Food Management System in Schools**. Nonthaburi: Office of the National Health Commission.